

Hankesuunnitelma 27.11.2017

Saaristomeren kurturuusujen torjunta 2018

Sisältö:

Hankkeen tausta	2
Hankkeen koordinoija	2
Vuoden 2018 toimenpidetavoitteet	3
Budjetti ja rahoitussuunnitelma	4
Hankkeen toiminta-alue	5

Hankkeen tausta

Kemiönsaaren luonto ry on jo vuodesta 2014 järjestänyt vuosittain kurttureusutalkoita vapaaehtoisvoimin ulkosaariston luodoilla, ja osa kasvustoista on saatu pysyvästi hävitettyä. Yhdistyksen vuoden 2018 toiminnassa on tarkoitus jatkaa Saaristomeren kurttureusuesiintymien torjuntaa. Yhdistyksellä on lupa torjua kasvustoja Saaristomeren kansallispuistossa ja muutamilla yksityisomistuksessa olevilla luodoilla.

Kurttureusu (*Rosa rugosa*) on luokiteltu Suomessa erityisen haitalliseksi vieraslajiksi. Euroopassa kurttureusu on luokiteltu 100 pahimman vieraslajin joukkoon. Maailmanlaajuisesti haitallisten vieraslajien aiheuttama elintilan syrjäyttäminen on toiseksi merkittävin uhanalaisuuden syy, elinympäristöjen häviämisen jairstoutumisen jälkeen.

Viime vuosikymmeninä kurttureusu on alkanut levittäytyä Suomen rannikolla kiihtyvällä tahdilla. Kurttureusu on monenlaisten rantaluontotyyppien uhka Saaristomerellä syrjäyttäen rantojen alkuperäistä kasvillisuutta ja muuttaen kokonaisia elinympäristöjä. Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueelta tunnetaan noin 250 kurttureusuesiintymää.

Kurttureusun leviämistä ja tarvittavia torjuntapiteitä on hiljattain käsitelty kahdessa tieteellisessä artikkelissa, joissa kirjoittajina ovat olleet Kemiönsaaren luonto ry:n vieraslajityöryhmässä toimivat henkilöt:

Kunttu, P. & Kunttu, S-M. 2017. Distribution and habitat preferences of the invasive alien *Rosa rugosa* (Rosaceae) in Archipelago Sea National Park, SW Finland. Polish Botanical Journal 62(1): 99–115. [Linkki pdf:ään](#)

Kunttu, P., Rytteri, T. & Kunttu, S-M. 2016. Vieraslaji kurttureusu leviää saaristossa - nykytila ja torjuntakeinot. Luonnon Tutkija 120 (4) 165–177. [Linkki pdf:ään](#)

Hankkeen koordinoija

Kemiönsaaren luonto ry/vieraslajityöryhmä

Sanna-Mari Kunttu
sanna-mari.kunttu@iki.fi
puh. 05030066485

Kemiönsaaren luonto ry perusti vuonna 2013 vieraslajityöryhmän, joka on koordinoanut yhdistyksen toteuttamaa vieraskasvilajien torjuntatyötä. Kemiönsaaren vieraslajityöryhmän vetäjänä toimii ympäristösuunnittelija Sanna-Mari Kunttu, jolla on hankkeen koordinointi ja kokonaisvastuu. Hän on vastannut mm. talkoiden järjestämisestä, tiedottamisesta ja yhteyksistä sidosryhmiin. Hän on myös kartoittanut Saaristomeren kurttureusuesiintymiä vuosina 2014-2017.

Työryhmän toisena jäsenenä toimii maatalous- ja metsätieteiden tohtori Panu Kunttu, joka on vastannut talkoiden järjestelyistä ja työnjohdosta. Hänellä on pitkä kokemus talkoiden vetäjänä myös WWF Suomen talkooleireilla. Hän on myös vastannut Hiittisten ulkosaariston pesimälinnuston kartoituksista samoilla saarilla, joista kurttureusua tullaan torjumaan. Hän on myös kartoittanut Saaristomeren kurttureusuesiintymiä vuosina 2014-2017.

Vuoden 2018 toimenpidetavoitteet

Kemiönsaaren luonto ry:n vuoden 2018 toimintasuunnitelmaan on kirjattu tavoitteeksi yhteensä 4 talkoopäivän aikana aloittaa esiintymien torjuntatyöt kohteilla, joilla kurturuusuja ei ole vielä torjuttu. Kohteet sijaitsevat pääosin arvokkailla, puuttomilla lintujen pesimäsaarilla tai kohteilla, joissa on arvokasta merenrantakasvillisuutta. Torjuntatoimien lisäksi tehdään kontrollikäynnit jo aiemmin torjutuilla kohteilla sekä tarvittaessa jatketaan jo aloitettujen kohteiden torjuntaa. Yhteen talkookertaan pyritään saamaan neljä henkeä.

Torjuntametodina käytetään pääosin pressuttamista niillä kohteilla, missä se on maaston kannalta soveliaista. Kurturuusukasvustot leikataan matalaksi ja peitetään sään kestävällä, valoa läpäisemättömillä pressuilla, joka tukahduttaa kasvustot. Metodi otettiin testikäyttöön vuonna 2017 ja se soveltuu etenkin kivikkoisille kasvupaikoille. Metodi on huomattavasti nopeampi keino torjua kurturuusua kuin kasvustojen kaivaminen maasta juurineen. Esimerkiksi yhden talkoopäivän aikana neljän hengen voimin saa leikattua alas ja pressutettua ainakin kaksi 20 neliömetrin esiintymää.

Kuvapari:
kurturuusuesiintymä
Lammgrundenilla Hiittisten
ulkosaaristossa ennen
torjuntatoimia ja
alasleikkaamisen sekä
pressuttamisen jälkeen.
Torjuntatoimet tehtiin syksyllä
2017.

Kuvat: Panu Kunttu

Budjetti ja rahoitussuunnitelma

Talkoopäivien toteutumiseen tarvitaan niin työvälineitä kuin venekyytejä. Kohteet sijaitsevat ulkosaaristossa, ja venebensat korvataan ajajalle.

Talkoiden vetäjälle maksetaan kokopäiväraha talkoopäivän vetämisestä. Talkoiden vetäminen edellyttää niin työmetodien hallintaa kuin paikallistuntemusta. Lisäksi talkoovetäjä vastaa myös talkoiden turvallisuudesta.

Talkoiden koordinointi, ennakkoitoimenpiteet (hankinnat ja turvallisuussuunnitelmat) sekä talkoista viestiminen tehdään yhdistyksen vapaaehtoisvoimin.

Talkoilijoille tarjotaan työhanskat ja pientä talkooevästä. Työvälineitä joudutaan hankkimaan lisää, sillä niitä on rikkoutunut edellisissä talkoissa.

Pressut, joilla kasvustot peitetään, on yksi isoimmista hankkeen kulueristä. Pressuiksi on valittu mahdollisimman kestävät Suomi-pressut, sillä sääolosuhteet ulkosaaristossa ovat kovat. Pressuja voidaan käyttää uudestaan, mikäli ne kestävät saariston sääoloissa hyvin.

Budjetti

Päivärahat talkoo-ohjaajalle (4 x 41 €)	164
Kilometrikorvaukset	36
Oksasakset	250
Suomi-pressut	1300
Työhanskat	70
Veneen bensakulut	300
Talkootarjoilut	80
Yhteensä	2200 €

Rahoitussuunnitelma:

20 % eli 440 € haetaan toiminta-avustuksena Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiriltä.

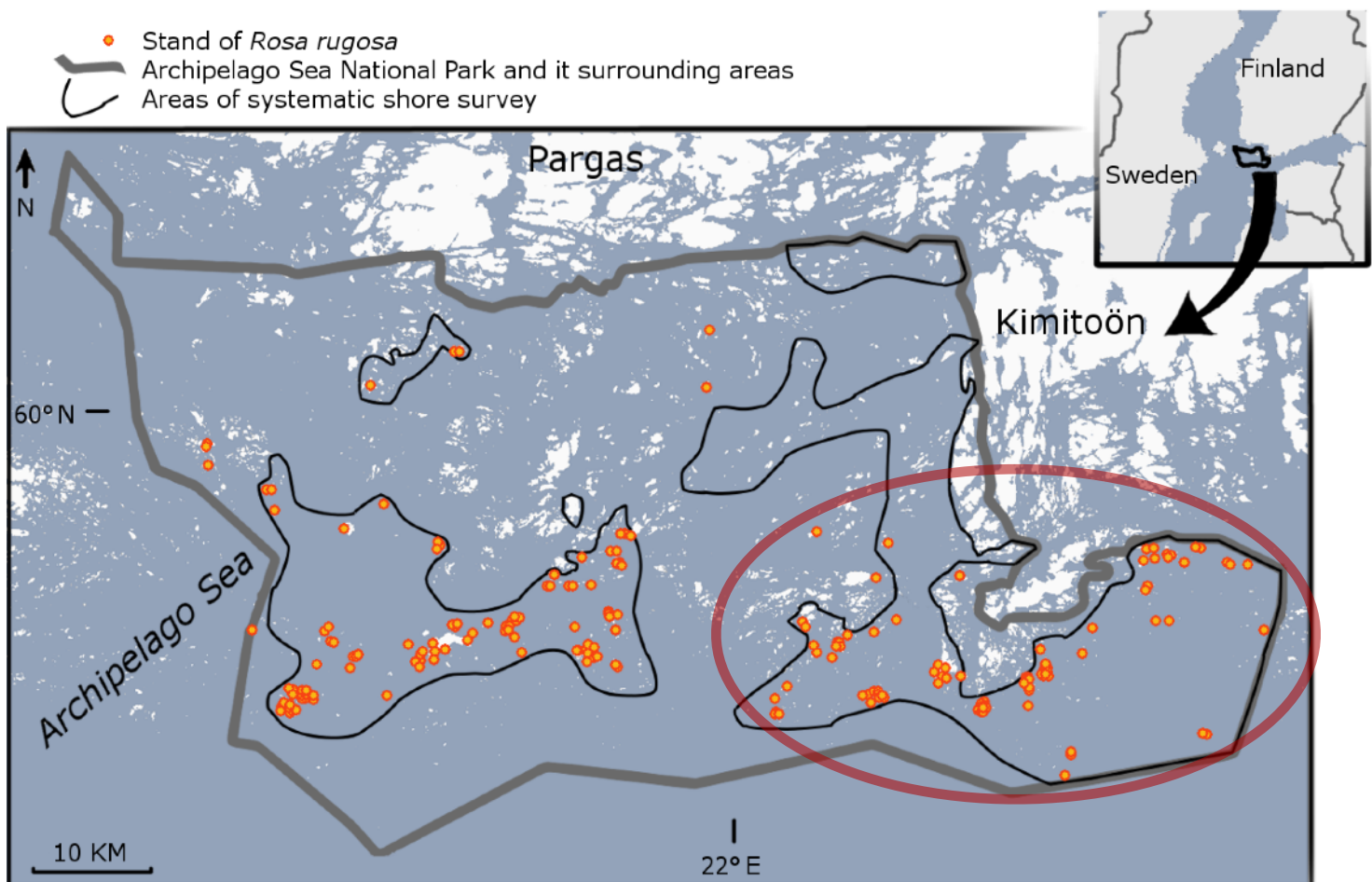
80 % kustannuksista eli 1760 € haetaan ELY:ltä (Saariston ympäristöhoidon avustus).

Hankkeen toiminta-alue

Saaristomerellä on tehty kurturuusujen systemaattista kartoitustyötä*. Ohessa olevasta kartasta käy ilmi Saaristomeren yhteistoiminta-alueen kartoitetut alueet sekä tunnetut kurturuusuesiintymät. Kaikista esiintymistä löytyy tarkemmat tiedot kasvuston koosta ja kasvupaikasta vieraslajiportaalista (www.vieraslajit.fi).

Kemiönsaaren luonto ry tekee torjuntatoimenpiteitä Kemiönsaaren kunnan puolella, punaisella merkityn alueen sisäpuolella. Torjuttavat kohteet sijaitsevat ulkosaaristossa venematkan päässä. Talkoopäivän tuuliolosuhteet vaikuttavat ratkaisevasti siihen, mille kohteille torjuntaa päästään tekemään.

Pääosin torjunta keskittyy Hiittisten ulkosaaristoon, jossa Kemiönsaaren luonto ry:llä on maanomistajien lupa torjuntatyön tekemiseen. Lisäksi yhdistyksen vieraslajitiimin vetäjillä on Metsähallitukselta saatu lupa järjestää torjuntatalkoita Saaristomeren kansallispuistoon kuuluvilla saarilla. Näiden lisäksi pyritään saamaan lupa myös uusien yksityismailla sijaitsevien esiintymien torjunnan aloittamiseen.

*Kunttu, Panu & Kunttu, Sanna-Mari 2017. Distribution and habitat preferences of the invasive alien *Rosa rugosa* (Rosaceae) in Archipelago Sea National Park, SW Finland. Polish Botanical Journal 2017 62(1): 99-115.